

**TYÖ- JA TASA-
ARVOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO
3/2000 vp**

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 1999

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä huhtikuuta 2000 lähettänyt hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 1999 (K 2/2000 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan ja samalla määrännyt, että muiden pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausuntonsa perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- työmarkkinaneuvos Eero Polus, ylitarkastaja Timo Jokiperä ja ylitarkastaja Martti Myllylä, työministeriö
- finanssineuvos Reino Niinivaara, valtiovarainministeriö
- ylijohtaja Arto V. Klemola, neuvotteleva virkamies Leila Räsänen, vanhempi hallitussihteeri Hannu Hakkola ja ylitarkastaja Hannu Jokiluoma, sosiaali- ja terveysministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on käsitellyt hallituksen toimenpidekertomusta toimialaansa koskevin osin ja kertomuksen liiteaineistona olevan työllisyyslain mukaisen työllisyyskertomuksen vuodelta 1999.

Valiokunnan lausumat

Valiokunta on arvioinut sen omasta ehdotuksesta hyväksyttyjä eduskunnan lausumia. Valiokunta katsoo lausumien olevan edelleen ajankohtaisia ja pitää hallituksen antamia selostuksia ja kannanottoja asianmukaisina. Vuokratyövoiman välitystä ja käyttöä (HE 78/1996 vp) sekä yksityisyyden suojaa työelämässä (HE 121/1998 vp) koskevia lausumia ei voi poistaa kertomuk-

sesta ennen kuin niitä koskevat lakiehdotukset on annettu eduskunnalle.

Kotitalouden väliaikainen verotuki (HE 85/1997 vp) ja kotitaloustyön väliaikainen tukijärjestelmä (HE 90/1997 vp). Kotitaloustyön tukikokeilut alkoivat lokakuussa 1997 ja niiden piti alunperin päättyä vuoden 1999 lopussa. Kokeilua on viime vuonna päätetty jatkaa pidentämällä lainsäädännön voimassaoloa yhdellä vuodella (TyVM 2/1999 — HE 72/1999 vp ja TyVM 3/1999 vp — HE 97/1999 vp). Kokeilua pidentettiin, jotta käytettävissä on riittävän laaja seurantamateriaali tulosten selvittämiseksi. Vasta tämän jälkeen on mahdollista todeta, onko kotitaloustyön tukeminen tuloksellista sekä päättää tuen mahdollisesta jatkamisesta ja miten tuki on

tarkoituksenmukaista järjestää. Valiokunnalla on ollut mahdollisuus arvioida hankkeita käsitellessään tuen jatkamista koskevia hallituksen esityksiä. Tämän jälkeen tiedot kokeilun tuloksista ovat täydentyneet. Uudet tiedot ovat samansuuntaisia kuin aikaisemmatkin: tuen käyttö on pysynyt melko vähäisenä eivätkä työllisyysvaikutukset ole toteutuneet alkuperäisten arvioiden suuruusina.

Koulutuspäivärahajärjestelmän seuranta (HE 215/1997 vp). Eduskunta on käsitellessään hallituksen esitystä työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta hyväksynyt työasiainvaliokunnan mietinnössä (TyVM 15/1997 vp — HE 215/1997 vp) ehdotetun lausuman lain toteutuksen seurannasta. Valiokunta arvioi käsitellessään tätä ns. koulutusvakuutuksen ensimmäistä vaihetta, että tuen saamisen edellytykset ovat työhistoriaa, tarkastelujaksoa ja koulutusta koskevin osin liian ankarat, jonka johdosta opiskelijoiden määrä jää todennäköisesti arvioitua pienemmäksi. Valiokunnan käsitellessä hallituksen esitystä koulutusvakuutuksen toiseksi vaiheeksi ilmeni, että valiokunnan arvio oli ollut oikea.

Eduskunnan lausuman johdosta opetusministeriö asetti koulutusvakuutuksen seuranta- ja koordinaatiotyöryhmän. Työryhmä totesi mm. etuuden saamisedellytyksiin ja koulutuksen määrittelyyn liittyviä ongelmia. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kokemukset koulutusvakuutusjärjestelmästä hyödynnetään kolmannen vaiheen valmistelussa ja aikaisempien vaiheiden toteutumisessa ilmenneet ongelmat kor-

jataan. Koulutusvakuutuksen tavoitteiden ja tuen saamisen edellytysten on vastattava nykyistä paremmin toisiaan.

Soviteltu työttömyyspäiväraha

Sovittelun työttömyyspäivärahan maksamisen edellytyksenä on työnantajan antaman palkkatodistuksen toimittaminen päivärahan maksajalle. Keskeinen syy päivärahan maksun viivästymisille on se, ettei hakija ole saanut työnantajaltaan palkkatodistusta. Työsopimuslain 24 §:n 4 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta antaa työntekijälle viipymättä palkkatodistus. Palkkatodistusten saamista on pyritty nopeuttamaan tiedottamalla työnantajille heidän velvollisuudestaan.

Työttömyysturvauudistusten keskeisenä tavoitteena on ollut kannustaa työnhakijoita ottamaan vastaan myös lyhytaikainen työ tekemällä se taloudellisesti kannattavaksi. Kannustavuutta heikentää työttömyysturvan maksatuksen viivästyminen puuttuvien palkkatodistusten vuoksi. Saadun selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on tutkinut mahdollisuuksia kehittää päivärahan maksatusta. Valiokunta pitää tärkeänä, että selvitystyötä jatketaan ja järjestelmää mahdollisuuksien mukaan joustavoitetaan.

Lausunto

Lausuntonaan työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouni Lehtimäki /kok
vpj.	Kari Kantalainen /kok	Petri Neittaanmäki /kesk (osittain)
jäs.	Tuula Haatainen /sd (osittain)	Håkan Nordman /r
	Leea Hiltunen /skl	Lauri Oinonen /kesk (osittain)
	Anne Huotari /vas	Pirkko Peltomo /sd
	Kyösti Karjula /kesk	Tero Rönni /sd
	Irina Krohn /vihr	Raija Vahasalo /kok
	Risto Kuisma /rem (osittain)	Jaana Ylä-Mononen /kesk.
	Esa Lahtela /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.